

DIREKTØR OLE NIELSEN
Stab

Dato: 19. januar 2010

Tlf. dir.: 4477 2817
E-mail: tsd@balk.dk
Kontakt: Tabita Sonne-Dalsø
Sagsnr: 2009-39119
Dok.nr: 2010-11574

Notat

Ballerup Kommunes redegørelse 2009 til Det Regionale Udviklingsråd

Indledning

De Regionale Udviklingsråd skal hvert år udarbejde en redegørelse til Undervisningsministeriet og Indenrigs- og Socialministeriet om udviklingen på det sociale område og specialundervisningsområdet. Afsættet for redegørelsen er hver enkelt kommunes og regions årlige redegørelser til Udviklingsrådet.

I forhold til redegørelsen for 2009 har Udviklingsrådene i lighed med tidligere år udarbejdet tre spørgeskemaer til kommunerne. Heri indgår en række mere generelle spørgsmål med mulighed for at beskrive udvikling, politikker og tendenser mv.

Undervisningsministeriet og Indenrigs- og Socialministeriet har den 19. januar udmeldt to temaer, som kommunerne skal indarbejde i deres redegørelse til Udviklingsrådene. På det sociale område er *Specialrådgivning* – specialiseret rådgivning til borgere med særlige behov - det tema, som de regionale udviklingsråd særligt skal behandle i deres redegørelser for 2009. På specialundervisningsområdet er *Afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer* det tema, som de regionale udviklingsråd særligt skal behandle i deres redegørelser for 2009.

Skabelonen for kommunernes redegørelse indeholder tre særskilte spørgeskemaer fordelt på områderne:

- Tilbud til Børn og Unge (efter Lov om Social Service)

- Tilbud til Voksne (efter Lov om Social Service)
- Specialundervisning

Dette notat har til formål at sammenfatte de væsentligste elementer fra Ballerup Kommunes redegørelse for 2008, som består af besvarelsen af de tre spørgeskemaer. Notatet er struktureret i temaer, der er udvalgt på baggrund af spørgsmålene i skemaerne.

Det skal indledningsvist bemærkes, at det er sidste år, at redegørelsen skal udarbejdes, da De Regionale Udviklingsråd nedlægges og den videre koordinering mellem kommunerne og regionen skal ske i regi af KKR.

Samarbejder

Generelt oplever Ballerup Kommune, at **samarbejdet med regionen** er godt. I forhold til arbejdet med Rammeaftalen 2010 har kommunen ligeledes oplevet et godt samarbejde med regionen. Skemamaterialet til redegørelsen til rammeaftalen var meget genkendeligt fra rammeaftalen især for 2009, hvilket gør arbejdet med indberetningen mere tilgængelig og hurtigere besvaret.

Kommunen har benyttet **Videns og specialrådgivningsorganisationen (VISO)** i større omfang end tidligere år – primært på voksenområdet. Den rådgivning og de skriftlige svar vi har modtaget fra VISO vurderes overordnet set at være af god kvalitet. Dog har det i en enkelt sag været langsommeligt at få en vurdering og anbefaling fra VISO. I forhold til området specialundervisning har kommunen ikke haft behov for VISO. Men det opleves i stigende grad, at forældre benytter udredning fra VISO, og rådgivningen fra VISO har i alt for høj grad peget på udskillelse fra almenundervisningen. Dette har også været tilfældet i sager, hvor kommunen peger på inklusion.

Tilbud til børn og unge

Herunder fremhæves konkrete pointer fra redegørelsen til regionen på børne- og ungeområdet.

Særlige dag- og klubtilbud (spm. 14-23)

Ballerup Kommune oplyser, at vi både benytter til bud i egen kommune og i andre kommuner. Når der vælges tilbud i egen kommune er det ud fra et nærhedsprincip, efter forældrenes ønske eller ud fra økonomiske overvejelser. Når der vælges tilbud i andre kommuner er det enten fordi vi ikke selv har det rette tilbud eller fordi andre har et mere specialiseret tilbud.

Efter en omlægning af de særlige dag- og klubtilbud benytter vi nu i Ballerup Kommune primært egne tilbud til de 10-16/18-årige.

Der er ingen ventelister på området.

Børnehandicap (spm. 24-32)

Efter ændringen i lovteksten i 2009 vedr. § 44 anvender Ballerup Kommune § 44 i et par sager til handicaphjælpere. Vi anvendte tidligere § 41

Ballerup Kommune anvender ikke § 45, men oftere § 52.7 på grund af større timeforbrug end muligt med § 45.

Forebyggende foranstaltninger (spm. 33-40)

Ballerup Kommune har anvendt lidt færre forebyggende tiltag, men til gengæld er udgifterne steget inden for kontaktperson- og aflastningsområdet.

Der er meget begrænset ventetid til eget familieværksted og til kontaktpersonområdet. Desværre er der noget mere ventetid på aflastningsområdet, hvor der ønskes flere familier til aflastningsbrug.

Anbringelser af børn og unge (spm. 41-50)

Anbringelser af børn og unge har ligget stabilt gennem året. Dog er det erfaringen, at anbringelserne er blevet meget dyrere, som følge af et ændret forbrugsmønster med tungere og mere komplekse sager.

Ballerup Kommune oplever, at der er behov for at sætte fokus på priserne og kvaliteten på de socialpædagogiske opholdssteder. Desuden opleves, at flere og flere unge er anbragte frem til deres 23. år.

Ballerup Kommune har ingen børn på venteliste, og oplever som regel, at der ikke er venteliste.

Kommunen har 26 unge i alderen 18-23 år i døgntilbud eller på anbringelsessted efter efterværnsbestemmelsen § 76.

Derudover har Ballerup Kommune to unge på sikrede institutioner. Det er erfaringen, at det er blevet nemmere at få plads på de sikrede institutioner. Den årligere ydelse fra kommune til de sikrede institutioner er meget høj.

Øvrige forhold, som kommunen ønsker at fremhæve på børne- og ungeområdet

Stadig flere børn for to, tre og i nogle tilfælde fire diagnoser af børne- og ungepsykiatrien. Det medfører, at det er meget vanskeligt at finde døgninstitutioner, som mener, at kunne rumme disse børn.

Udviklingsrådet har også bedt om at kommunerne fremhæver tre positive konsekvenser og tre udfordringer/negative konsekvenser af kommunalreformen på børne- og ungeområdet

Tre positive forhold:

- Mere målrettede tilbud på anbringelsesområdet
- Tættere samarbejde mellem kommune og døgntilbud
- Større bevidsthed om økonomiske ydelser

Tre udfordringer / negative forhold:

- Dyrere foranstaltninger – måske pga. mere frit marked på anbringelses- og kontaktpersonområdet
- Sværere at finde specialiserede tilbud, der kan rumme flere diagnoser
- Større økonomisk pres pga. næsten total medfinansiering

Voksenområdet

Herunder fremhæves konkrete pointer fra spørgeskemaet på voksenområdet.

Botilbud til voksne (spm. 18-31)

I forhold til såvel midlertidige som længerevarende botilbud er kommunens forbrugsmønster stabilt i forhold til 2008.

I vinterperioden har der dog været venteliste til herberg som følge af kulden. På misbrugsområdet har Ballerup Kommune eget udslusningstilbud, som drives efter § 107. Efterspørgslen er langsomt stigende for borgere med tilknytning til både Ballerup og andre dele af Københavnsområdet. Ballerup Kommune efterspørger kun ganske få andre udslusningstilbud.

Der er ingen ventetid til midlertidige tilbud. I de tilfælde hvor der står borgere på venteliste til længerevarende botilbud skyldes det enten helt specifikke ønsker fx fra forældre eller behov for fagligt specialiserede tilbud.

I et af de eksisterende botilbud har Ballerup Kommune etableret fire solo-projekter, som er målrettet borgere med meget komplekse problemstillinger. Det er borgere, som skal skærmes fra øvrige beboere. Etableringen er sket ved at ændre de fysiske rammer / mindre ombygninger. For hver af de enkelte beboere er ændringerne sket i samarbejde med betalingskommunerne.

Socialpædagogisk støtte, behandlingstilbud og misbrugsområdet (spm. 32-42)

Der konstateres en stigende efterspørgsel på individuel pædagogisk støtte. Især på psykiatriområdet opleves en markant stigning i efterspørgslen på støtte især i forhold til unge/ynge og inden for diagnoseområderne ADHD og Aspergers. Ud fra dette er der behov for både en individuel indsats og et skærpet fokus på mål - herunder at indsatsen orienteres mod en tilbagevenden til uddannelse eller arbejde.

I 2009 er der arbejdet med et ydelseskatalog i forhold til pædagogisk støtte inden for såvel socialpsykiatrien som handicapområdet (herunder udviklingshæmning). Ydelseskatalogerne skal understøtte visitationen og den økonomiske styring af området.

Ballerup Kommune har eget behandlingscenter for stofmisbrugere, Brydehuset. I 2009 har kommunen indgået en samarbejdsaftale med Herlev Kommune på den sundhedsfaglige del af behandlingen med fokus på udredning af stofrelaterede sygdomme og individuel støtte til behandling af disse. Den opkvalificerede sundhedsfaglige behandling forventes at kunne stilles til rådighed for flere kommuner i Københavnsområdet.

Personlige hjælpeordninger (spm. 43-44)

På nuværende tidspunkt er det svært at vurdere, i hvilket omfang udgiften til BPA vil stige i forhold til den lovændring, der gjorde det muligt at udlægge arbejdsgiveransvaret til anden side.

Ballerup Kommune har aktuelt en verserende sag, hvor en borger ønsker at fralægge sig arbejdsgiveransvaret. Det har været / er vanskeligt at fastlægge, hvad udgiftsniveauet er for en aktør, der påtager sig arbejdsgiveransvaret i forhold til BPA.

Ballerup Kommune har på nuværende tidspunkt ikke oplevet, at målgruppen har udvidet sig på trods af, at lovgivningen gjorde det muligt.

Hjælpemidler (spm. 45-50)

Udviklingen fra 2008 til 2009 indenfor Serviceloven §§ 112, 113, 115 & 116 har

været meget stilfærdig. Der har været en lille tilbagegang i antal henvendelser på alle fire områder. Tilbagegangen er dog så lille, at den må skønnes at være tilfældig og kan bl.a. skyldes, at der i den enkelte henvendelse indeholder flere problemstillinger, hvilket underbygges af at antallet af bevillinger er steget om end i mindre omfang.

Der er til gengæld en ændring i sagernes karakter (tyngde), idet der i 2009 er flere akutte og flere komplicerede sager.

Antallet af ansøgninger om støtte til køb af bil var højere i 2008 end i 2009, hvilket bl.a. skyldtes, at der var mange ansøgninger om rettidig udskiftning i 2008. Antallet af ansøgninger i 2009 er lidt højere end gennemsnittet over seks år.

Bevillingen af boligindretning har i 2009 været svagt vigende.

Som følge af sundhedsaftalerne bliver der flere og flere akutte sager og tunge udskrivelser fra hospitalerne, som bl.a. omfatter væsentlige problematikker for plejepersonalets arbejdsmiljø i borgernes hjem. Mange hjælpemidler fungerer som arbejdsredskaber for hjemmeplejens personale.

Det kan også mærkes, at borgerne i højere grad end tidligere stiller krav både til det enkelte hjælpemiddel, men også til selve sagsbehandlingen. Den individualisme og "mig selv" som præger samfundet i dag, slår også igennem på hjælpemiddelområdet.

Ledsageordning (spm. 51-55)

Antallet af modtagere har været stabilt i 2009 i forhold til 2008 i Ballerup Kommune.

Dagtilbud (spm. 56-60)

Anvendelsen af dagtilbud i 2009 har været stabilt i forhold til 2008.

Ballerup Kommune har dog etableret et nyt tilbud efter § 103, som er en bibliotekscafe under Ballerup Bibliotek. Der er plads til 11 udviklingshæmmede og der er etableret to praktikpladser til STU-forløb eller tilsvarende.

På stofmisbrugsområdet har kommunen et værestedstilbud efter § 104.

På handicapområdet har kommunen pr. 1. august 2009 etableret et nyt § 104 dagtilbud, som har 21 pladser. Tilbuddet er målrettet unge / yngre med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Flere af brugerne har desuden svære fysiske handicap og er totalt plejekrævende.

Burgerne har tidligere været i dagtilbud uden for kommunen. Det nye tilbud har derfor bidraget til at brugerne har fået en roligere og mere sammenhængende hverdag – og brugerne undgår flere timers trættende handicapkørsel hver dag.

Der er ikke ventetider på dagtilbud i Ballerup Kommunes egne tilbud, og vi har heller ikke registreret ventetid til tilbud uden for eget regi.

Øvrige forhold på voksenområdet, som kommunen ønsker at fremhæve

På det specialiserede socialområde for voksne er der store udfordringer i forhold til

at overholde budgetrammen. Det skyldes på nogle områder stigning i antallet af modtagere (hovedsagelig fra 2007 til 2008 på § 107 til psykisk syge kontanthjælpsmodtagere og også fra 2008 til 2009 ift. støttekontaktpersonsordningerne) og på andre områder takststigninger. Stigning i antallet af personer med diagnoser som ADHD og Asberger betyder også stigning i støtteforanstaltninger.

Der er derfor i de kommende år stort behov for fokus på området, på serviceniveauet og på alternative løsninger til dyre foranstaltninger. Der er behov for, at der tænkes anderledes og at opstilles mål og visioner, der både kan sikre faglig udvikling samtidig med at budgetrammen overholdes.

Særligt tema: Specialrådgivning – specialiseret rådgivning til borgere med særlige behov

Udviklingsrådet har også bedt om, at kommunerne fremhæver tre positive konsekvenser og tre udfordringer/negative konsekvenser af kommunalreformen på voksenområdet

Pr. 1. januar 2007 overtog Ballerup Kommune fra Københavns Amt driftsherreansvaret for et antal fagligt specialiserede sociale dag- og botilbud og undervisningstilbud, herunder ansvar for tilbud efter lov om specialundervisning for voksne. I forvejen havde Ballerup Kommune egne dag- og døgntilbud.

Kommunen planlagde tidligt i 2006 at overtage tilbuddene og iværksatte også allerede i 2006 samarbejde med ledere / forstandere. De blev hurtigt integreret i det ledelsesforum, som i forvejen var etableret i kommunen. Dette tætte og gode samarbejde på tværs af tilbuddene har bidraget til, at flere af kommunalreformens intensjoner er opfyldt:

- Bedre kapacitetsudnyttelse på tværs, herunder i forhold til fysiske rammer, indhold, metoder og faglig videre udvikling
- Flere lokale løsninger - også i forhold til den enkelte borger
- Større bredde i mulige opgaveløsninger

I forhold til den enkelte borger betyder det bl.a.:

1. Højere grad af helhedsløsning og koordination mellem tilbuddene
2. Mulighed for større sammenhæng i borgerens hverdag
3. Flere alternativer i tilbudsmuligheder

Udfordringer:

1. Absolut markedsstyring pga. større konkurrence mellem udbydere - især på undervisningsområdet i forhold til indhold og pris
2. Serviceniveau sat overfor samtidigt fortsat behov for fastholdelse og videre udvikling af faglig specialisering
3. Stram økonomisk styring af det specialiserede socialområde og undervisningsområde

Specialundervisningsområdet

Herunder fremhæves nogle konkrete pointer fra redegørelsen til regionen på specialundervisningsområdet.

Særlige udfordringer på specialundervisningsområdet for kommunen som følge af strukturreformen (spm. 12-13)

Kommunen har ikke før kommunalreformen har ansvar i forhold til Lov om specialundervisning for voksne. Det var en amtslig opgave ligesom det finansieringsmæssigt lå i amtsregi. I Københavns Amt var derudover aftalt abonnementsordninger med såvel Kommunikationscentrene som med andre udbydere (SVIKA, SUKA, AOF m.fl.).

Med kommunal overtagelse af forsyningsforpligtelsen og finansieringsansvaret sker nu en konkret visitation til specialundervisning, hvilket samtidig er ensbetydende med, at kommunen vurderer om opgaven kan løses på anden måde. Således er der meget fokus på borgerens behov og samtidig fokus på opgaveløsning og omkostningsniveau.

Efter kommunalreformen er kommunen også selv udbyder af specialundervisning for voksne, hvilket også er en udfordring i forhold til markedsmekanismerne på området, herunder ikke mindst konkurrenceevne på indhold og pris.

På børneområdet har kommunen overtaget kvalitetsstyring, visitation og økonomi i forhold til specialskoler og gruppeordninger, som søges af kommuner fra store dele af regionen. Særlig giver lov om frit skolevalg på specialskoler en særlig arbejdsbyrde og udfordring.

I forhold til området specialundervisning har kommunen ikke haft behov for VISO. Men det opleves i stigende grad at forældre benytter udredning fra VISO, og rådgivningen fra VISO har i alt for høj grad peget på udskillelse fra almenundervisningen. Dette har også været tilfældet i sager, hvor kommunen peger på inklusion

Specialundervisning voksne (spm. 28-36)

Kommunen gennemførte i 2008 en skærpet visitation på området. I 2009 har der været ventetider på holdundervisning. Der er tale om kortere ventetider, så det har ikke været problematisk og givet anledning til klager.

Ungdomsuddannelser for unge med særlige behov (spm. 37-53)

Ungdomsuddannelsen varetages i Ballerup Kommune af UUC Maglemeden og Ungdomsuddannelsescenter Brøndbyskoven. Vi har stærkt fokus på at fastholde og videreudvikle konkurrenceevnen på indhold og pris. Såvel ungdomsuddannelsen som specialundervisningen er meget afhængige af markedets efterspørgsel. Udbyderne er indbyrdes i konkurrence med hinanden og kommunerne har meget fokus på økonomien.

Der har i 2009 ikke været ventetid på at modtage tilbud om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Øvrige forhold på specialundervisningsområdet, som kommunen ønsker at fremhæve

Hverken på specialundervisningsområdet eller i forhold til ungdomsuddannelsen er der i lovgivningen taget højde for, at der kan være behov for magtanvendelse. Der er ingen lovgivning - som det er tilfældet i forhold til servicelovens bestemmelser. Der er på undervisnings- og uddannelsesområdet tale om nøjagtig samme målgruppe, hvorfor der også kan ske magtanvendelse i situationer, hvor der er risiko for, at en elev gør skade på sig selv eller andre - eller har en helt uacceptabel adfærd.

Kommunen er i den situation at have modtaget flere indberetninger om

magtanvendelse. På socialområdet træffes myndighedsafgørelser på sådanne indberetninger i henhold til gældende lovgivning. Dette er ikke muligt på undervisningsområdet.

Undervisningsministeriet har ikke kunnet komme med løsningsforslag. Henviser blot til sociallovgivningens bestemmelser, men de er jo ikke gældende for omtalte område.

Særligt tema: Afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer

Udviklingsrådet har også bedt om, at kommunerne fremhæver tre positive konsekvenser og tre udfordringer/negative konsekvenser af kommunalreformen på specialundervisningsområdet – neden for følger for hhv. børne- og voksenområdet:

Børneområdet – positivt

- 1) Nærhed og sammenhæng i opgaveløsningen
- 2) Gennemsigtighed
- 3) Øget bevidsthed om prioritering mellem målgrupper og indsatser.

Børneområdet – udfordringer:

- 1) Kvalitetssikring
- 2) Opretholdelse af høj specialisering af specialtilbud
- 3) Optimal udnyttelse af knap ressource

Voksne - Positivt

- 1) Helhedssyn i forhold til opgaveløsning for den enkelte borger
- 2) Større bredde i løsningsmuligheder
- 3) Bredde i faglighed

Voksne - Udfordringer

- 1) Der er ikke bare en let tilgængelighed til undervisning. Borgeren skal gennem en kommunal visitation
- 2) Større fokus på borgerens behov - dvs. udredning af, om opgaveløsningen kan ske på anden vis end foreslået af en udbyder
- 3) Der er absolut kommunal omkostningsbevidsthed, hvorfor der med en bevilling også kan følge betingelser om opfølgning på resultater